ECONOMICE - FINANCIARE

Intensificarea creşterii animalelor

Din iniţiativa „Institutului naţional zootehnic" s'au înfiinţat aproape 100 de sindicate de creşterea animalelor

In colecţia de „Sfaturi practice" ale „Institutului naţional zootehnic", d. prof. G. K. Constantinescu, dr. G. Brătescu şi dr. V. Cristea, au publicat o lucrare asupra „Sindicatelor zootehnice", îndrumări pentru înfiinţarea, organizarea şi conducerea lor".

Lucrarea are de scop intensificarea creşterii animalelor.

Ţara noastră fiind o ţară de mică proprietate rurală, trebue să renunţe la excesul de cerealism şi să treacă la o exploatare agricolă variată. Creşterea animlelor măreşte veniturile ţăranului. Chiar şi în ţară se găseşte un plasament mare, deoarece ne lipsesc încă o mulţime de produse pe cari azi le importăm. Trebue însă ca marfa produsă să fie de calitate superioară. Sporirea cantitativă este de asemenea de mare necesitate, deoarece populaţia rurală este azi subalimentată. Mijlocul cel mai bun pentru a se ajunge la acest rezultat, este asociaţia în sindicate de creştere.

Din iniţiativa „Institutului naţional zootehnic", s'au înfiinţat în ţară — în ultimul timp — aproape 100 de sindicate de creştere. Aceste sindicate se deosebesc de cooperative, prin faptul că nu fac operaţiuni comerciale, ci numai lucrări tehnice de îmbunătăţirea animalelor. Fiecare membru rămâne stăpân pe animalele sale şi numai alegerea pentru prăsilă, controlul producţiei, înscrierea în registre, se fac în comun.

„Institutul naţional zootehnic" va avea grijă şi de promovarea cooperativelor şi în special a celor pentru desfacerea în comun a animalelor şi produselor animale. Sindicatele sunt organizate ca persoane morale pe baza legii persoanelor morale şi juridice.

Datorită sindicatelor zootehnice, ţările din Apus, şi-au îmbunătăţit într'un timp relativ scurt, stocul lor de animale şi mai ales acestor organizaţii, se datoreşte prosperarea economică a ţărilor de mică proprietate ca Danemarca, Olanda, Elveţia.

Mişcarea aceasta este în România abia la început. In alte ţări sindicalizarea durează de 50—60 de ani.

In mica Danemarcă există 1.564 sindicate numai pentru creşterea bovinelor; 29 pentru cai; 115 pentru capre.

In Germania 2.612 sindicate pentru controlul laptelui, cu un număr de 925.000 vaci controlate, aparţinând la 50.888 exploatări.

Lucrarea de faţă pune astfel la îndemâna celor ce vor conduce sau vor face parte din diferitele sindicate pentru creşterea vitelor, îndrumări temeinice, bazate pe o îndelungă experienţă.

Consfătuirea comercianţilor

din branşa: agenţură, comision, reprezentanţe

Sâmbătă seara s'a ţinut consfătuirea comercianţilor creştini din branşa: agenţură, comision, reprezentanţe.

Deschizând şedinţa, d. Gh. D. Ionescu, referent al Camerei de comerţ, a arătat importanţa consfătuirilor diferitelor categorii de comercianţi şi industriaşi.

In discuţiunile care au urmat, d-nii comercianţi au precizat că românizarea comerţului de agenţură, comision şi reprezentanţe, nu este în funcţie primordială de capitaluri.

Numeroase firme româneşti din această branşă se oferă să primească spre iniţiere, tinere elemente româneşti, licenţiaţi ai Academiilor de comerţ sau absolvenţi de şcoală superioară de comerţ. După o practică serioasă de câţiva ani, aceste elemente pot ocupa locurile deţinute astăzi de evrei, având astfel posibilitatea unor frumoase câştiguri.

D. Alexandru Vorina, reprezentant în branşa textile, s'a oferit să primească în întreprinderea sa un licenţiat al Academiei de comerţ pe care să-l pregătească pentru a deveni un bun agent pe piaţă.

Apoi comercianţii au arătat dificultăţile pe care le întâmpină la unele bănci autorizate, la încasarea provizionului ce li se cuvine din sumele reprezentând contra valoarea comenzilor achiziţionate de ei.

S'a relevat faptul că mulţi comercianţi români, cari au firma înscrisă de aproape 2 ani şi cari exercită pe lângă comerţul de reprezentanţe şi pe acela de import pe cont propriu, nu au nici o cotă, în timp ce alte întreprinderi similare evreeşti beneficiază de cote mari.

Această categorie de comercianţi români roagă ministerul economiei naţionale să ia în cercetare cazul lor şi să le stabilească cote de import.

S'a mai discutat chestiunea reprezentanţelor care sunt camuflate. Mulţi reprezentanţi evrei, pentru a-şi putea continua nestingheriţi activitatea, şi-au transformat firma în societate anonimă, cu consilii de ad-ţie compuse din români „cozi de topor", iar ei fiind conducătorii de fapt ai întreprinderii.

Comercianţii români cer să se ia măsuri severe pentru a se împiedeca acest sistem de comuflare.

Consfătuirea restauratorilor

dela Camera de comerţ din Capitală

Luni s'a ţinut la Camera de comerţ şi industrie din Capitală consfătuirea restauratorilor sub preşedinţia d-lui Dumitru Ifrim, vice preşedintele Camerii, care a făcut o dare de seamă asupra rezultatelor obţinute în urma intervenţiunilor ce s'au făcut la ministerul coordonării şi la ministerul economiei naţionale.

Deasemenea, a dat instrucţiuni restauratorilor asupra modului lor de comportare în faţa organelor de control care s'ar prezenta.

S'a comunicat că restaurantele de cl. I şi II vor fi obligate, printr'un decret ce va apare, probabil, în curând, să aibă un menu fix, servit din aceleaşi bucate, de aceeaşi cantitate şi calitate cu celelalte feluri trecute pe listă.

Restauratorii au arătat imposibilitatea de a se aproviziona cu anumite articole, deşi se găsesc în cantităţi suficiente. Se propune ca să se intervină la ministerul coordonării pentru a li se elibera câte un butoiu de untdelemn, pe o durată socotită după necesităţile restaurantului; s'a mai propus să se intervină la primăria sect. Albastru pentru a aproba autorizaţiunile necesare procurării celorlalte alimente de pe piaţă, în cantităţi suficiente.

Negustorii şi-au exprimat părerea că ar fi cazul să se admită preţuri convenabile la articolele care au dispărut de pe piaţă, căci s'a observat că de îndată ce se stabileşte un preţ maximal articolul nu mai apare pe piaţă.

Comerţul alimentar in Capitală

Situaţia din săptămâna 24-30 Noembrie

Iată cum s'a prezentat comerţul alimentar în Capitală în cursul săptămânii încheiate la 30 Noembrie a. c.:

COLONIALE, etc. — In comerţul colonialelor n'a intervenit nimic nou. Datorită consumului redus, magazinele posedă în cantităţi reduse articole coloniale. Evenimentele externe nu permit importul de articole coloniale. Legume şi zarzavaturi sosesc în cantităţi mici, de când s'a fixat preţul maximal. Posedăm în schimb conserve suficiente. Brânzeturi puţine. Lipsa untului se resimte, pentrucă este cumpărat de provincie, unde nu s'a fixat preţul maximal. Odată cu fixarea de noui preţuri maximale la carne proaspătă, abatorul a fost mai activ. Totuşi slănina şi untura sunt rare.

Peştele a sosit în Capitală în cantităţi mai mari decât săptămâna trecută, dar este mai scump. Cum comerţul alimentar se află în mâna românilor şi pentru a putea învinge mai uşor în lupta ce se duce pentru a se putea aproviziona cu mărfuri mai bune şi mai eftine, Camera de comerţ în consfătuirile aproape zilnice prin comisiile de breaslă le-a pus tot concursul. S'a format o asociaţie a colonialiştilor, care va fi ajutată în revendicările privitoare la capital, mijloace de transport, scutiri de impozite, cote de import, etc.

Consum redus. Tendinţa de urcare la articole nemaximalizate. In vederea aprovizionării cooperativelor cu mărfuri de coloniale de sf. Sărbători, institutul de cooperaţie a alocat pentru cumpărături o sumă importantă.

BAUTURI. — Depozitele sunt bine aprovizionate cu tot felul de băuturi, întrucât pogdorenii au vândut atât recolta veche, cât şi pe cea nouă cu preţuri mari, depozitarii au ridicat cu 5% preţurile la vinuri, ţuică şi rachiu. Observăm o reducere din zi în zi a consumului de vin, în special prin înlocuirea cu bere. Consum redus, preţurile în urcare.

CĂRNURI CONSERVATE. — Prin fixarea de noui preţuri la carne, în abator, fabricanţii de mezeluri îşi procură mai uşor carnea pentru mezeluri. Mezelurile tip popular se găsesc în cantităţi suficiente, menţinându-şi şi preţul maximal. La celelalte articole tendinţă de scumpire. Consum normal, preţuri staţionare.

Aprovizionarea populaţiei Capitalei

cu zarzavaturi şi legume la preţ de cost

In dorinţa unei aprovizionări cât mai economicoase a funcţionarilor publici, particulari şi a populaţiei Capitalei, Primăria Municipiului Bucureşti pune la dispoziţie, contra cost, următoarele alimente:

Cartofi cu preţul de lei	**5**	**kgr.**
Morcovi,	**lei 5,25**	**„**
Păstârnac	**lei 6,75**	**„**
Fasole albă	**lei 19.—**	**„**
Varză	**lei 4.—**	**„**
Ceapă (preţul se va fixa ulterior).		

Toate cele de mai sus se eliberează pe baza cererilor şi talioanelor ce urmează a fi depuse la Direcţiunea Aprovizionării în localul din Bucureşti, Calea Rahovei nr. 39 (fostă Primăria de Albastru).

Livrarea se va face imediat.

COTA APELOR DUNĂRII

DIN PORTURILE ROMANEŞTI

PORTURILE	Dec. 1940	
	1	2
Băziaş	536	—
Drencova	448	—
Orşova	484	—
T. Severin	627	627
Cetatea	594	596
Calafat	585	586
Bechet	555	—
Corabia	498	515
T. Măgurele	446	456
Zimnicea	510	529
Giurgiu	507	515
Oltenita	488	495
Călăraşi	435	443
Cernavodă	445	450
Hârşova	452	457
Brăila	407	410
Galaţi	392	395
Tulcea	260	263
Ismail		
Chilia Veche	140	142

IN SUS DE BAZIAŞ

PORTURILE	Nov.—Dec.	
	30	1
Regensburg	250	248
Hofkirchen	329	320
Passau	446	436
Linz	230	—
Struden	298	—
Viena	258	—
Bratislava	120	110
Komarno	286	274
Budapesta	245	232
Mohacs	343	330
Bogojevo	449	442
Novisad	462	452
Zemun	582	575
Râul Drava		
Barcs	32	25
Osijek	244	254
Râul Sava		
Brod	790	786
Râul Tisa		
Tokay	227	202
Seghedin	424	403
Titel	522	517

Exportul animalelor din România

In primele 9 luni ale acestui an, România a exportat, faţă de aceleaşi luni din anii 1938 şi 1939, următoarele stocuri de animale carne tăiată, etc.:

In 1938: 26.386 vite cornute.
„ 1939: 40.285 vite cornute.
„ 1940: 56.940 vite cornute.
In 1938: 127.407 capete porci.
„ 1939: 137.556 capete porci.
„ 1940: 78.941 capete porci.
In 1938: 28.641 capete oi şi miei
In 1939: 75.749 capete oi şi miei
In 1940: 5.300 capete oi şi miei
In 1938: 381.414 kg. carne de porc, vită şi oaie.
In 1939: 3.550.465 kgr. carne de porc, vită şi oaie.
In 1940: 6.189.329 kgr. carne de porc, vită şi oaie.
In 1938: 100.747 kgr. grăsime.
In 1939: 985.560 kgr. grăsime.
In 1940: 613.697 kgr. grăsime.
In 1938: 462.428 kgr. bacon.
In 1939: 391.699 kgr. bacon.
In 1940: 780.689 kgr. bacon.
In 1938: 694 capete cai.
In 1939: 1.299 capete cai.
In 1940: 1.925 capete cai.

EXAMEN DE CAPACITATE

PENTRU PROFESORII AGRONOMI ŞI MEDICI ŞCOLARI

Ministerul educaţiei naţionale a aprobat — să se facă un examen de capacitate — sesiune de lichidare — pentru profesorii — agronomi dela şcolile normale şi pentru medicii şcolari.

Aceste examene se vor ţine odată cu examenele pentru celelalte specialităţi la o dată ce se va anunţa la timp.

ŞTIRI

● Tratativele comerciale cu Finlanda s'au terminat.

● Ministerul coordonării şi statului major economic a stabilit preţurile pentru fierul brut, produsele fabricate şi semi-fabricate din fier.

● Comisia textilă care lucrează pe lângă Camera de comerţ din Bucureşti a hotărît în ultima şedinţă desfiinţarea comerţului ambulant deţinut de evrei, înlocuirea reprezentanţilor de comerţ în textile (evrei), şi să se ia urgente măsuri contra negustorilor manufacturişti evrei, cari fiind în majoritate, sabotează sau speculează în detrimentul negustorilor români de branşă. Deasemeni s'au luat măsuri să se înlocuiască de urgenţă, elementul evreesc din magazine prin vânzători români creştini.

● Se prelungeşte termenul de vămuire la import a autovehiculelor ce au sosit în ţară cu refugiaţi din Polonia, până la data de 15 Ianuarie 1941, inclusiv.

● Toate cantităţile de uleiuri vegetale obţinute în fabricile care fac parte din Oficiul fabricilor de uleiuri vegetale, sunt vândute numai prin acest oficiu, care încasează valoarea mărfii şi emite facturi pe numele clienţilor.

In consecinţă, se permite scoaterea uleiului în consumul intern, eliberându-se bilete de liberă circulaţie doveditoare de plata taxei de consumaţie.

In aceste bonuri provizorii emise de fabrici pe numele cumpărătorilor şi care însoţesc produsele la destinaţie împreună cu biletele de liberă circulaţie, se va menţiona că, factura se va libera de susnumitul oficiu, pe numele fiecărui client.

● După cutremur s'a simţit foarte mult lipsa materialelor de construcţie. Toate depozitele, prin lipsa construcţiilor de anul acesta, se găseau aproape goale. In afară de ciment, unde, prin fabricile din Bucureşti, s'au putut executa comenzile sinistraţilor, celelalte materiale fiind în cantităţi reduse, au făcut comenzi urgente. Cum materiale sosesc cu mare greutate din lipsă de vagoane, s'au făcut noui intervenţii pe lângă autorităţi. Intrucât s'au fixat preţuri maximale la majoritatea materialelor de construcţie, preţurile sunt staţionare.

● *Vânătoarea iepurilor în toată ţara se închide în seara zilei de 1 Ianuarie 1941.*

● In localul vămii Bucureşti-Poşta din str. Mihai Vodă 6, se va vinde Miercuri, 4 Decembrie a. c., ora 9 dim. şi în zilele următoare, prin licitaţie publică, o serie de mărfuri, contingentate şi necontingentate, căzute în rebut.

Printre alte mărfuri, notăm: diverse ţesături, confecţiuni şi obiecte electrotechnice, etc.

Licitaţia va începe dela suma ce reprezintă totalul taxelor de import. Autorizaţia de import sau dispensă eliberată de ministerul economiei naţionale se va cere adjudecatarului numai pentru mărfurile contingentate, a căror valoare, după tariful unitar, depăşeşte suma de 5000 lei.

● Vânătoarea iepurilor în jud. Sibiu se închide în seara zilei de 15 Decembrie crt.

● „Institutul naţional al Cooperaţiei" a cumpărat un important stoc de untdelemn din Turcia.

El este pe cale să sosească în ţară.

● Se aşteaptă să sosească în ţară 70 de tone bumbac creţ, ţărănesc, comandat de I. N. C.

DELA C. F. R.

Inlesniri de călătorie

unor pensionari publici

Direcţia generală c. f. r. a dispus să se facă următoarea introducere în instrucţia I-a pentru transportul călătorilor:

Pensionarii proveniţi din funcţionarii activi ai ministerului lucrărilor publice şi comunicaţiilor (foşti funcţionari activi ai căilor ferate, cel puţin 15 ani în orice perioadă) şi pensionarii proveniţi din foştii funcţionari activi la docuri, la serviciul maritim român şi la serviciul navigaţiei fluviale române la data de 1 Aprilie 1908 — data despărţirii acestor instituţii de cale ferată, precum şi membrii de familie ai celor de mai sus, au aceleaşi drepturi la călătoria pe calea ferată, ca şi pensionarii căilor ferate şi anume: cele prevăzute la paragraful 41, capitolul D., dela pagina 107, beneficiind deci şi de permise de liberă circulaţie.

APROVIZIONAREA CU LEMNE DE FOC A PERSONALULUI C. F. R.

Direcţia generală c. f. r. face cunoscut personalului c. f. r., interesat, că din cauza greutăţilor excepţionale din anul acesta, întâmpinate la transportul lemnelor de foc, nu este asigurată decomdată pentru personalul înscris a fi aprovizionat prin depozitele din Bucureşti, decât o cotă de 5000 kg. lemne de persoană, pentru restul până la cantitatea cu care s'a înscris fie care, aprovizionarea va fi mult întârziată.

In baza celor de mai sus, comitetul de direcţie a aprobat, ca personalul din Bucureşti, cât şi cel din exterior, care urmează să se aprovizioneze cu lemne de foc să se poată adresa oficiilor de aprovizionare recent înfiinţate, conform legii, publicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 6 Noembrie 1940, spre a le procura lemnele la preţurile ce se vor stabili de către acele oficii.

VACANŢA DE CRĂCIUN A ŞCOALELOR PROFESIONALE C.F.R.

Serviciul scoalelor profesionale c. f. r. face cunoscut şcolilor profesionale, că în vederea vacanţei de Crăciun, atât cursurile, cât şi lucrările practice vor înceta în seara zilei de Sâmbătă 21 Decembrie, a. c., şi vor reîncepe în dimineaţa zilei de Joi 2 Ianuarie 1941.

CURSUL DE SCHIMB AL CÂTORVA VALUTE STRĂINE

Până la publicarea cursului de schimb al valutelor străine în lei, valabile la c. f. r. pe luna Decembrie, a. c., direcţia financiară a căilor ferate a dispus să se folosească cursurile enterioare, publicate în Foaia Oficială c. f. r. nr. 1245, cu excepţia următoarelor monete, care vor fi socotite după cum urmează:

Francul elveţian 53,14, marca finlandeză 3.05, coroana suedeză 36.45.

In traficul de mărfuri româno-ungar, ale cărui taxe sunt exprimate în unităţi tarifare, se va percepe un spor de 114% asupra taxelor convenite parcursului parcursului străin şi care sunt încasate în România.

INFORMAŢII

● Academia de ştiinţe morale şi politice ţine şedinţă săptămânală Joi 5 Decembrie a. c., ora 18 la sediul său dela facultatea de drept, b-dul Elisabeta 68.

Va face o comunicare, d. profesor I. N. Finţescu despre: Ordinea economică şi dreptul privat.

Intrarea liberă.

● Direcţiunea Colegiului naţional S-tul Sava aduce la cunoştinţă că din cauza reparaţiilor încă neterminate, ziua de 5 Decembrie — patronul şcolii — se va sărbători anul acesta, în mod excepţional, numai printr'un serviciu divin oficiat în acea zi, orele 11, la biserica Sf. Nicolae din strada Buzeşti.

● D. comandant legionar Vladimir Dumitrescu, secretar general al ministerului educaţiei naţionale, pentru culte şi arte, a fost invitat de Institutul arheologic german şi de Asociaţia amicilor artei antice din Berlin să la parte, ca delegat al României, la serbările jubiliare ce vor fi în ziua de 9 Decembrie a. c. la Berlin cu prilejul centenarului lui Finkelman.

SANITARE

● Următorii medici legionari membrii comisiunei a II-a de studii (comisiunea personalului curativ) sunt convocaţi la sediul Colegiului medicilor, blocul A. G. I. R., str. Romană 8, pentru azi Marţi, ora 8 seara: dr. Dumitrescu Iosif, dr. Enescu C-tin, dr. Seimeanu Alex., dr. Panaitescu Gh., dr. Săbăilă Ilie, dr. Hodoş N., dr. Constantinescu Dan, dr. Ştefănescu Vintilă, dr. Muşat Ion, dr. Lăzărescu D-tru, dr. Lăzăreanu D-tru, dr. Lăzăreanu Mihail, dr. Constantinescu P. I., dr. Davidescu Grigore, dr. Mandache Flavian, dr. Georgescu Gheorghe, dr. Teodoreanu N. N., dr. Teodor Haralamb, dr. Racoveanu Virgil, dr. Văsiciu Ion, dr. Teodorescu Teodor, dr. Predescu Rion, dr. Hagi Cristea, dr. Petrescu Vasile, dr. Zega Alex., dr. Vasiliu D-tru, dr. Dănulescu C., dr. Popescu Gabriel, dr. Albu Mihai, dr. Ghiţescu C-tin, dr. Caba Emil, dr. Mirescu Alexandru, dr. Popescu Buzeu M.

Cusături româneşti
Expoziţia „ELISABETA COSCO"
Succ. OLGA ing. MAICAN
STR. DOMNIŢA ANASTASIA 8

● Autorul versurilor de pe Crucea Căpitanului, pe cari le-am publicat cu prilejul reînhumării osemintelor martirilor legionari, este d. Sandu Gavrilescu.

● La biserica Ghencea din Capitală societatea „Târnava Mare" a comemorat Duminică ziua Unirii.

Protopopul Octavian Mureşanu a făcut o rugăciune ocazională şi a subliniat importanţa actului Unirii.

Un îndrăzneţ atac banditesc in centrul Constanţei

Constanţa, 1 Dec.

Sâmbătă seara s'a săvârşit în localitate, pe str. Carol, cea mai circulată arteră a oraşului şi în una din porţiunile cele mai frecventate ale oraşului, un îndrăzneţ atac banditesc.

Pe la ora 8 seara, în toiul pregătirilor de închidere a magazinelor, d. Cristu Sava, directorul sucursalei „Dermata" s'a pomenit în prăvălie cu un anume Pătru Ion, fratele unuia din băieţii de prăvălie ai magazinului care, sub pretext că vine să-şi ia fratele, s'a apropiat de directorul firmei, care în acel moment făcea tocmai socoteala vânzării zilnice şi l-a lovit cu un drug de fier în cap, lăsându-l în nesimţire.

Ghinionul banditului a fost că tocmai în timpul când îşi doborîse victima a pătruns înăuntru un marinar, care dându-şi seama de adevăr a dat alarma.

Intervenind câţiva trecători, cum şi câţiva negustori vecini, banditul a fost prins, legat şi dat pe mâna poliţiei.

Arestarea unor indrăzneţi piraţi la Brăila

Brăila, 1 Decembrie

Autorităţile locale au fost înştiinţate că în portul nostru şi-au făcut reapariţia numeroase bande de piraţi cari terorizează personalul vaselor fluviale, comitând furturi aproape în fiecare noapte.

Astfel, căpitănia potrului a fost sesizată că noptile trecute făcători de rele s'au apropiat cu barca de şlepul „M. F. T. R. 656", ancorat în dreptul punctului „Băi" şi cătărându-se pe lanţul ancorei, s'au urcat pe bord, de unde au furat 250 bucăţi piei de miel, destinate pentru export.

După acela, prada a fost lăsată cu frânghiile în lotcă şi piraţii au dispărut în baltă.

Furtul a fost descoperit a doua zi de căpitanul vasului care a reclamat cazul căpităniei portului.

In urma cercetărilor făcute, s'a stabilit că autorii furtului sunt cunoscuţii piraţi Damian şi Vasile Ştefan, zişi Tone, din cartierul Atârnaţi, cari au fost arestaţi.

Hoţii au fost înaintaţi parchetului.

ALŢI HOŢI ARESTAŢI

Am arătat că în timpul nopţii hoţii s'au introdus în locuinţa săteanului Gheorghe Scorţeanu, din com. Movila Miresii, pe când acesta lipsea de acasă, de unde au furat suma de 20.000 lei.

Cazul a fost adus la cunoştinţa plutonierului major Ştefan Zamfir, şeful postului respectiv de jandarmi, care făcând cercetări a descoperit nişte amprente degetale pe o bucată de scândură.

Anchetatorul a ridicat scândura şi venind la Brăila a fotografiat amprentele şi apoi le-a confruntat cu cele dela cazierul judiciar ale delicvenţilor din comuna Movila Miresei, stabilind că sunt asemănătoare cu ale lui Dumitru Orzaru, un cunoscut spărgător.

In consecinţă, numitul a fost arestat şi fiind supus cercetărilor a recunoscut că a comis furtul în complicitate cu consăteanul său Alexandru Vizitеanu.

Cu actele dresate, făcătorii de rele au fost înaintaţi parchetului care a deferit cazul spre cercetare la cabinetul de instrucţie.

VREME FOARTE RECE LA R.-SĂRAT

PRIMII FULGI DE ZAPADĂ

R.-Sărat, 1 Decembrie

O vreme foarte friguroasă a urmat, de vreo trei zile, zilelor primăvăratice ce s'au menţinut aproape în tot cursul lui Noembrie

Temperatura este atât de scăzută, în cât Duminică, pe la amiază, au fost văzuţi căzând primii fulgi de zăpadă în oraşul nostru.

CONTRABANDĂ DE PEŞTE

Galaţi, 1 Dec.

Organele chesturii poliţieneşti au prins pe un anume Sami Goldenberg, fără domiciliu stabil, în timpul când transporta prin contrabandă o cantitate de peşte.

Peştele a fost confiscat iar contrabandistului i s'au dresat acte de dare în judecată.

PROBLEMA VIITOAREI LOCUINŢE POPULARE

de ORESTE A. ANASTASIU

Dr. în şt. econom. univ. München

Comparaţie cu materialele de construcţie din Ungaria

IV

Preţuirea unei construcţiuni bune şi ieftine de casă populară nu poate fi făcută de cât prin comparaţie cu regiuni dispunând de materiale de construcţie diferite, — însă de preferinţă din ţări în care populaţia are îndeletniciri asemănătoare.

Să facem deci o comparaţie mai întâi cu locuinţele rurale ungureşti de pe întinsa pustă — unde predomină cultura cerealelor. Acolo săteanul n'are la dispoziţie păduri, în schimb s'a bucurat de epoci pacifice mult mai îndelungate decât ale noastre, care îi permiteau aşezări mai stabile.

Deşi de câteva secole la adăpostul năvălirilor unor armate străine, deşi, deci, n'avea nevoe să recurgă la casele „fugare" ale românilor supuşi la bejenii şi angarale, Ungaria nu are nici dânsa construcţiuni sătesti ideale.

In primul rând în districtul rural Mezoközvesd dinspre graniţa cehoslovacă, savantul K. *Stuman* şi sociologul *Szabo Zoltan*[1]) au constatat predominarea locuinţelor-peşteri, săpate în dealuri de lut moale şi adesea umede. In localitatea Tiboldarocz 60% din locuinţe erau în astfel de peşteri. E cert că la noi n'avem asemenea locuinţe preistorice şi degradatoare.

Marea majoritatea a locuinţelor de pe pustă au totuşi un caracter cu totul diferit. Ele sunt clădite din ieftina cărămidă crudă, în totul asemănătoare *„chirpiciului"* din Basarabia şi din Dobrogea. *Predominarea în acele bogate regiuni a imenselor latifundii posedate de grofi şi baroni nu a permis până acum sătenilor să treacă la cărămida arsă.* Casele din cărămidă crudă reprezintă o imensă majoritate de peste 83%.

Afirmaţiunile noastre se întemeiază pe statisticile categorice ale *„Oficiului central regal ungar de statistică"* din Budapesta. Să deschidem, de pildă *Anuarul statistic ungurese* din 1932, la pag. 19.

Luând nu numai satele ci şi oraşele din cele 9 comitate ale pustei, în anul 1930 erau în total 779 488 case, dintre cari 640.242 de cărămidă crudă, 128.028 de cărămidă arsă sau piatră, iar 11.218 de lemn.

Aşa dar casele din cărămidă crudă (chirpici) reprezintau 83,3%. Acele din cărămidă arsă sau piatră însă, numai 15,4%. Iar cele de lemn numai 1,3%. Bun înţeles că de grajduri şi de şoproane — cari aproape toate sunt de chirpici — nu ne ocupăm în cifrele pe care le dăm asupra Ungariei.

Şi să nu credem că sistemul de clădire cu cărămida crudă este în regres în stepa ungurească. Dimpotrivă. Intr'adevăr să luăm două comitate cari între 1910 şi 1930 şi-au păstrat neschimbată suprafaţa, anume Bekeş şi Hajdu. Ţinem socoteală şi de clădirile din oraşe, afară totuşi de acelea din municipiul Debreţin, capitala comitatului Hajdu. Numărul caselor a evoluat astfel în timpul celor 20 ani:

COMITATUL BEKES

	Totalul clădirilor	In întregime de cărămidă crudă	De cărămidă crudă cu temelia de cărămidă arsă	De cărămidă arsă sau piatră	De lemn
1910	52.364	45.015	4.963	2.273	113
1920	53.790	45.027	6.558	1.934	271
1930	72.143	57.450	10.979	3.461	233

COMITATUL HAJDU (fără oraşul Debrezin)

1919	34.680	26.030	6.385	940	1.327
1920	22.949	25 543	6 653	884	869
1930	40.777	29.424	9.673	1 211	460

De remarcat că în comitatul Hajdu a fost între 1910—1920 exodiu rural, respectiv emigrare transoceanică. *In general, totuşi, numărul caselor de cărămidă crudă (cu sau fără temelie de cărămidă arsă) a crescut mai mult ca al caselor de cărămidă arsă.* Anume, dela 93,6% a crescut la 96%, în Comitatul Hajdu.

Construcţia de cărămidă crudă însă, — sau în cazuri mai rare de vălătuci (pământ bătut) — predomina în 1930 nu numai în regiunile rurale ale Ungariei, ci chiar în oraşele mai mari în aşa zisele *„oraşe autonome"*. Iată cifrele respective:

	Totalul clădirilor	In întregime de cărămidă crudă	De cărămidă crudă cu temelie de cărămidă arsă	De cărămidă arsă sau piatră	De lemn
1930	117.630	36.065	22.696	57.181	1.488

Numărul total al caselor de vălătuci sau de cărămidă crudă — aceasta cu sau fără temelia de cărămidă arsă — era aşa dar în 1930 în oraşele mai mari ale Ungariei de 58.961, faţă de numai 57.181 numărul caselor de cărămidă arsă sau piatră. *Casele de pământ crud erau aşa dar, în Ungaria, chiar la oraşe, mai numeroase de cât cele de cărămidă arsă.*

Luând acum cifrele pentru întreaga Ungarie fără nicio excepţie, aceasta în 1930 avea la oraşe şi sate încă 976.386 case de locuit pe de-a'ntregul din chirpici, iar 348.918 case de chirpici, însă cu temelia de cărămidă arsă. Adică în total 1.025.304 case de pământ crud, faţă de totalul de 1.350.296 case. Proporţia caselor de pământ crud era deci de aproape 80%.

O mai grăitoare dovadă a caracterului modest al construcţiunei poporane ungureşti nici nu se poate.

Printr'o stranie coincidenţă, în măsura în care se abuzează la noi cu construcţiile sătesti de lemn, în aceiaşi măsură se stărue în Ungaria cu casele de chirpici. Intr'adevăr, am arătat că noi aveam în Vechiul Regat, în 1930, aproape 80% corpuri de case de lemn; în întreaga Ungarie se găseau în 1930 în aceiaşi proporţie de aproape 80% case de chirpici.

In Bulgaria, deşi sunt păduri destule, casele de vălătuci sunt totuşi mult mai răspândite decât la noi[1]). Pare certă origina mongolică a caselor de vălătuci sau de cărămidă crudă, — căci în Manciuria şi o parte a Chinei e substanţa curentă a construcţiei. Insă nu e mai puţin adevărat că pretutindeni locuitorii stepelor adoptă acest material de construcţiuni: In Ucraina sudică şi în Basarabia e foarte răspândit. In jud. Constanţa, la sate, din totalul de 33.529 corpuri de case existente la 1912, 18.277 erau de cărămidă crudă, iar 2435 de vălătuci (pământ bătut); adică 62% din case erau de pământ crud.

In afară de locuitorii stepelor, sătenii români din jud. Arad şi coloniştii macedoneni din Cadrilater au construit multe din casele lor din chirpici. Clădirea de cărămidă crudă are faţă de vălătuci marele avantagiu că, însemnând o tranziţie către cărămida arsă, învaţă pe sătean meşteşugul suprapunerii şi nivelării etajelor de cărămidă.

	Polonia	Franţa	Ungaria	Bulgaria
1925	15,4	17,5	16,9	19,2
1926	19,4	17,4	16,5	17,2
1935	16,0	15,7	15,2	14,4
1936	14,2	15,3	14,2	14,1

Se pare, dar, că locuinţa de cărămidă crudă nu e nehigienică. Oricum, e călduroasă. Eu însumi am locuit la ţară pătru ierni într'o astfel de casă, fără a suferi niciun inconvenient. La pregătirea chirpiciului nu e nevoe nici măcar de nisip, căci degresantul care îl înlocueşte este pleava din paie — pleavă care are de scop să împiedice crăparea cărămidei la uscare.

Ieftin prin excelenţă, chirpiciul are însă desavantajul că nu rezistă nici la inundaţii, nici la cutremure, — chiar dacă temelia e de cărămidă arsă sau de beton. In orice caz peretele dinspre crivăţ trebue îmbrăcat cu tablă sau cu scânduri lungi.

Acestea sunt motivele pentru cari încă de acum 15 ani am reflectat la o cărămidă arsă la îndemâna săteanului care dispune drept combustibil numai de paie. Din etapă în etapă m'am gândit la soluţionarea unei cărămizi perforate prin care dogoarea focului să pătrundă cu înlesnire.

Astăzi am ajuns la perfecţionarea cărămidei perforate imaginate de mine acum 15 ani. Voi descrie în articolul viitor în toate amănuntele modelul nou de cărămidă propus de mine.

Totdeodată însă am părăsit recomandarea soluţiei simpliste a arderei cu paie, şi am reuşit să studiez un model de cuptor de câmp, numit în Germania cuptor de cărămidă sistem *„Meiler"*, care atunci când se utilizează cărămida perforată, poate arde, utilizând în bună parte şi lignitul. In acest caz s'ar cruţa, aşa dar, la sate, nu numai lemnele, dar şi paiele.

Prin răspândirea simultană a cărămidei perforate şi a cuptorului Meiler, vom putea servi în materie de construcţie populară drept exemplu vecinilor noştri.

Ar fi însă nedibaci şi absurd a nu recomanda şi încurajia sistemele transitorii — adică de progres treptat. Incercări de salturi prea repezi — mai ales în regiuni unde cărbunele de piatră e prea scump — ar putea duce la o îndatorire prea mare a gospodarilor.

De aceea afirm că din 8.000 bucăţi de cărămidă arsă şi din 6.000 de cărămidă crudă, se poate dura o încăpătoare şi solidă casă gospodărească, cu 2 odăi 4 m. x 4 m., cu prispă, privdor şi polată lungă în spatele casei. Vom da planul şi preţul unei astfel de case — atunci când ne vom ocupa de costul comparativ al casei de cărămidă faţă de casa de lemn.

Trecem deocamdată la descrierea cărămidei perforate de un model nou propus de noi şi apoi a cuptorului de cărămidă sistem „Meiler".

(Va urma)

1) In cartea „Cifra Nyomorusag", tipărită la Budapesta în 1937. Traducerea în românesţe a acestui titlu e „Mizeria pompoasă".

2) Recensement des habitations en Bulgarie, 1920, şi Prof. Iovan Cvijic La Peninsule Balcanique.